

تنش‌افزایی ایران در عراق و سوریه: پیامدها و گزینه‌های آمریکا

به قلم مایکل نایتز (/fa/experts/maykl-naytz-0/), ولادیمیر وان ویلگن‌بورگ (/fa/experts/wladymyr-wan-wylgnbwrg/), دوورا مارگولین (/fa/experts/dwwra-margwlyn/), اندرو جی. تابلر (/fa/experts/andrw-jy-tablr/)

۱۱ دسامبر ۲۰۲۳

همچنین دست‌یافتنی به

/ (English (/policy-analysis/iranian-escalation-iraq-and-syria-implications-and-us-options
العربية (/ar/policy-analysis/altsyd-alayrany-fy-alraq-wswrya-altdayat-walkhyarat-alamrykyt/)

تحلیل کوتاه

چهار کارشناس در این باره بحث می‌کنند که واشنگتن در قبال تازه‌ترین اوج‌گیری حملات شبه‌نظامیان علیه پایگاه‌های ایالات متحده و شرکای محلی آن چه می‌تواند انجام دهد- آن هم در شرایطی که تلاش می‌کنند تا مأموریت ضدتروریسم خود علیه داعش را حفظ کنند

انستیتو واشنگتن در تاریخ ۱۵ نوامبر یک میزگرد آنلاین از مجموعه مباحث سیاست‌گذاری ترتیب داد و مایکل نایتز، ولادیمیر وان ویلگن‌بورگ، دوورا مارگولین و اندرو جی. تابلر در آن شرکت داشتند. نایتز هموند برنستاین در انستیتو و یکی از بنیانگذاران پلتفرم شبه‌نظامیان زیر ذره‌بین (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/series/militia-spotlight>) است. وان ویلگن‌بورگ از نویسندگان کتاب کردهای شمال سوریه: حکمرانی، تنوع و درگیری‌ها است. مارگولین هموند بلوم‌نستاین-روزنبلوم در انستیتو واشنگتن است و در کار خود بر حکمرانی تروریسم و نقش زنان در افراطی‌گرایی خشونت‌آمیز تمرکز دارد. تابلر هموند ارشد مارتین جی. گراس در انستیتو و مدیر سابق بخش سوریه در شورای امنیت ملی است. آنچه در زیر می‌آید گزارش چکیده‌ای از اظهارات آنان است.

مایکل نایتز

آنچه به اصطلاح «مقاومت اسلامی در عراق» نامیده می‌شود، مسئول بسیاری از تحرکات علیه نیروهای آمریکایی در عراق و سوریه در ماه گذشته است. این عنوان چون چتری مظنونان همیشگی یعنی تمامی شبه‌نظامیان تحت حمایت ایران در عراق را در بر می‌گیرد. تیم «شبه‌نظامیان زیر ذره‌بین» انستیتو واشنگتن از طریق تعقیب رسانه‌های اجتماعی و دیگر رسانه‌هایی که محل طرح چنین ادعاهایی است، آثار حملات (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/series/militia-spotlight>) آنان را ثبت می‌کند.

گروه‌هایی که مجری حملات هستند اقدامات خود را به دو حوزه اصلی مسئولیت تقسیم کرده‌اند. یک بخش بر پایگاه‌های ایالات متحده در جنوب رود فرات غرب عراق (مثلاً پایگاه هوایی الاسد) و جنوب سوریه (یادگان التفف) متمرکز است. بخش دیگر بر مواضع ایالات متحده در شمال فرات در بخش شمالی عراق (به عنوان مثال پایگاه هوایی حریر) و شرق سوریه (الشدادی، رمیلان) متمرکز است و از مناطقی در سنجار، موصل، دشت‌های نینوا و کرکوک دست به حمله می‌زند. علاوه بر این، ترکیبی از گروه‌های تحت حمایت

ایران از کرانه غربی منطقه میانی دره رود فرات در سوریه به پایگاه‌های آمریکایی و مواضع مجاور آن متعلق به «نیروهای دموکراتیک سوریه» در اطراف میادین نفتی استان دیرالزور راکت‌های کوتاه‌برد شلیک می‌کنند برخی حملات پهنپادی دوربرد به شدادی رملان و تل بیدر نیز از این دره انجام می‌شود

در مرز اسرائیل و لبنان قوانین بازی یعنی اهداف قابل‌قبول خطوط قرمز و غیر آن به خوبی فهمیده شده است بین آمریکا و ایران در سوریه و عراق نیز همین قاعده برقرار است واشنگتن سطح بخصوصی از آزار و اذیت شبه‌نظامیان را قابل قبول تلقی می‌کند اما برخی اقدامات و تحرکات نظامی گروه‌های تحت حمایت ایران موجب پاسخ قوی‌تر ایالات متحده می‌شود محرک ویژه چنین پاسخی اغلب به دقت حملات و نیز این موضوع بستگی دارد که آیا آن حمله خاص منجر به تلفات شده است یا خیر به عنوان مثال در ماه مارس امسال نیروهای آمریکایی بلافاصله پس از یک حمله شبه‌نظامیان دست به حمله هوایی زدند چون هم یک پیمانکار آمریکایی در حمله کشته شده بود و هم اینکه حمله مزبور نشانگر ارتقای کیفیتی در توانایی حمله بود

امروز شبه‌نظامیان مورد حمایت ایران با افزایش حملات خود عمدتا در سوریه کماکان میزان خویشتنداری واشنگتن را محک می‌زنند در پاسخ نیروهای ایالات متحده سه حمله هوایی و تعداد نامشخصی حملات توپخانه‌ای علیه آتشبارهای شبه‌نظامیان انجام داده‌اند (به طور کلی مقامات ایالات متحده فقط حملات هوایی را به شکل علنی مطرح می‌کنند). اگرچه حملات جدید علیه پایگاه‌ها طوری انجام می‌شود که بدون تلفات باشد اما خطر کشته شدن تصادفی آمریکایی‌ها و تنش‌افزایی قابل توجه همچنان وجود دارد تحت چنین شرایطی است که ایالات متحده آمریکا ممکن است در سوریه دست به حملات به مراتب شدیدتر بزند یا حتی حملاتی را علیه رهبران شبه‌نظامیان در عراق اهداف گسترده‌تر متعلق به ایران در منطقه یا مواضع اقتصادی در خاک ایران صورت دهد

ولادیمیر وان ویلگن‌بورگ

وضعیت کنونی در شمال شرق سوریه چالش‌های متعددی را برای «نیروهای دموکراتیک سوریه»به همراه دارد از آنجا که نبرد اصلی بر سر قلمرو با داعش در سال‌های گذشته فروکش کرد نیروهای دموکراتیک سوریه به رهبری کردها در ابتدا تمایلی به اشغال مناطق در اطراف رقه و شهر دیرالزور نداشتند با این حال ایالات متحده آنها را به ورود به این شهرها ترغیب کرد هر چند که رقه جمعیت کرد کوچکی دارد و دیرالزور اصلا جمعیت کرد ندارد

این وضعیت نیروهای دموکراتیک سوریه‌را بر آن داشت تا با احمد حامد الخبیل (معروف به ابو خوله)همکاری کنند شخصیت نامحوبی که کردها معتقد بودند می‌تواند به آنان در تسلط بر دیرالزور کمک کند اما با گذشت زمان سوءاستفاده‌های ابو خوله از قدرت و ندادن خدمات اولیه به مردم مانند دسترسی به آب سالم خشم افراد محلی را نسبت به نیروهای دموکراتیک سوریه تشدید کرد

در ماه آگوست این ناراضی‌تی‌ها به شورش قبایل عرب علیه نیروهای دموکراتیک سوریه منجر شد که اگرچه در ابتدا محدود بود اما با افزایش تلفات شورش گسترش یافت و در نهایت به ذبیان سرایت کرد شهری که تحت تسلط ابراهیم الهفل از رهبران قبایل بود عاقبت شورش به جایی نرسید زیرا اکثریت اعراب محلی به آن نپیوستند و پس از بازپس‌گیری ذبیان مناطق دیگر بدون درگیری تسلیم شدند

رژیم اسد تلاش کرد تا از شورش‌ها سوءاستفاده کند و به گسترش ناراضیاتی در میان مردم دیرالزور ادامه داد پس از فروکش جنگ اولیه چندین نشانه مبنی بر حمایت رژیم آشکار شد: ابو خوله برای خارج کردن نیروهای دموکراتیک سوریه‌از دیرالزور از دمشق درخواست کمک کرد ابراهیم الهفل خواستار حملات بیشتر به این نیروها از قلمرو تحت کنترل رژیم شد نیروهای دموکراتیک سوریه چندین نفر از «نیروهای دفاع ملی» طرفدار رژیم را حین عملیات در منطقه دستگیر کردند و حملات جدیدی علیه واحدهای نیروهای دموکراتیک سوریه در ماه اکتبر صورت گرفت

ایران و رژیم اسد خواهان خروج آمریکا از سوریه هستند و از ناآرامی‌های قبایل عرب علیه نیروهای دموکراتیک سوریه به عنوان فرصتی برای رسیدن به این هدف استفاده می‌کنند بدون حمایت ایالات متحده نیروهای دموکراتیک سوریه نمی‌توانستند شورش قبیله‌ای را سرکوب کنند از این رو در حالی که حضور ایالات متحده در سوریه بر مبارزه با داعش متمرکز است واشنگتن باید راهبردی تدوین کند که فراتر از این ماموریت ضد تروریسم باشد راهبردی که به تقویت موقعیت نیروهای دموکراتیک سوریه توجه بیشتری داشته باشد بسیاری از مردم محلی هنوز نیروهای دموکراتیک سوریه را بر رژیم اسد ترجیح می‌دهند اما تهران و دمشق آماده هستند تا از ناراضی‌تی‌های متعدد آنها بهره‌برداری کنند

دوورا مارگولین

داعش توانسته است درجاتی از «دولت سایه» را در بخش‌هایی از شمال شرق سوریه برای خود حفظ کند به طوری که هنوز مالیات می‌گیرد اسناد اداری صادر می‌کند و واحدهای پلیس اخلاقی‌اش فعالیت دارند مهم‌تر از آن هرگز از جاه‌طلبی خود برای تسلط مجدد بر سرزمین‌هایی که آزاد شده دست نکشیده است این فعالیت‌های داعش برای تسلط و حکمرانی نشان می‌دهد که این گروه ممکن است قوی‌تر از آن چیزی باشد که بسیاری از ناظران تصور می‌کنند

در مورد فعالیت‌های تروریستی باید گفت که داعش در سال جاری مسئولیت حملات کمتری را بر عهده گرفته است در ماه آگوست فرماندهی مرکزی ایالات متحده ۸۷ عملیات ضد داعش را در مشارکت با نیروهای دموکراتیک سوریه و سه عملیات یک‌جانبه ایالات متحده را گزارش کرد علاوه بر این نیروهای ائتلاف پیشتر در ماه جاری محمد صخر البکر رهبر ارشد داعش را در رقه بازداشت کردند استرداد زندانیان داعش و اعضای خانواده‌های آنان به کشورهاییشان در سال ۲۰۲۳ افزایش یافته است و ۳۲۰۰ عراقی (اغلب زنان و کودکان) و همچنین ۵۹۰ تبعه خارجی دیگر به کشورهای خود بازگردانده شده‌اند

پس از حمله هفتم اکتبر حماس به اسرائیل داعش از هرگونه اشاره صریح به این واقعه خودداری کرد این دو سازمان تروریستی علاقه‌ای به یکدیگر ندارند رهبران داعش کماکان حماس را به دلیل آرمان‌های ملی فلسطینی‌اش به چشم یک گروه مرتد می‌نگرند با این حال داعش از هفتم اکتبر به این سو خواستار حملات بیشتر علیه یهودیان شده است و به‌ویژه به اهدافی در آمریکای شمالی و اروپا اشاره کرده است

در ماه‌ها و سال‌های آینده ایالات متحده و شرکای آن «مجهول‌های نیازمند روشنی» زیادی در شمال شرق سوریه برای رصد و مراقبت خواهند داشت به عنوان مثال مشخص نیست که جنگ حماس و اسرائیل چه تأثیر درازمدتی بر حضور نیروهای ائتلاف و ماموریت ضد داعش خواهد گذاشت خرابکاری و ناآرامی عمومی در قلمرو تحت تسلط نیروهای دموکراتیک سوریه هم‌اکنون حواس این نیروهای شریک را از ماموریت ضد داعش منحرف کرده است تغییرات آب و هوایی نیز ممکن است اثرات مضاعفی بر شرایط روی زمین داشته باشد چرا که جناح‌های مختلف بر سر منابع با هم می‌جنگند همچنین انتخابات ریاست جمهوری پیش رو در آمریکا آینده حضور نیروهای ایالات متحده را مبهم می‌کند

اندرو جی. تیلر

نیروهای آمریکایی در عراق و سوریه در موج کنونی خشونت با بیش از پنجاه حمله مواجه شده‌اند و این حملات به زخمی شدن ۵۹ پرسنل آمریکایی منجر شده است خوشبختانه تمامی این کارکنان به خدمت بازگشته‌اند اما با ادامه حملات احتمال کشته شدن آمریکایی‌ها بیشتر و بیشتر می‌شود این سناریو بدون شک در داخل آمریکا درخواست‌های

بیشتری را برای خروج نیروهای آمریکایی از این کشورها بخواهد انگیزت و این دقیقا همان هدفی است که ایران رژیم اسد و روسیه دنبال می‌کنند این بازیگران به‌ویژه در سوریه مشتاقانه به دنبال بر هم زدن اوضاع در مناطقی هستند که تحت تسلط نیروهای دموکراتیک سوریه قرار دارد حضور ایالات متحده به این نیروها قدرت می‌دهد تا در دیرالزور اقدام کنند اما این قوای تحت رهبری کردها با توجه به نقطه‌ضعفی که از نظر ترکیب جمعیت محلی دارند به تنهایی نمی‌توانند عمل کنند

در مورد وضعیت غزه برخی بر این باورند که حمله حماس بخشی از طرح ایران برای محاصره اسرائیل و گرفتار کردن ایالات متحده در یک بحران منطقه‌ای بود این لزوما درست نیست با این حال از نظر ایران اتحاد آمریکا و اسرائیل چنان نزدیک است که حمله به یک کشور عملا برابر با حمله به دیگری است ایران همچنین این را درک می‌کند که کشته شدن شهروندان آمریکایی برای ایالات متحده مسئله‌ای بسیار حساس است حساسیتی که در بحبوحه سال انتخاباتی پیش رو در آمریکا افزایش بیشتری نیز خواهد یافت بر این اساس تهران ممکن است به زودی تلاش‌هایش را برای بیرون راندن نیروهای آمریکایی از منطقه افزایش دهد

در این راستا حمله به اهداف آمریکایی در سوریه نسبت به حملات در عراق یا جاهای دیگر خطرات کمتر و نتیجه بیشتری دارد در سوریه آزادی مانور بیشتر و قوانین بازی انعطاف‌پذیرتر است با این حال همین فقدان قوانین محکم می‌تواند به افزایش تنش ناخواسته‌ای میان نیروهای نظامی خارجی و نیروهای نیابتی که هنوز در سوریه فعالیت می‌کنند منجر شود

این خلاصه را کایل رابرتسون تهیه کرده است رشته میزگردهای مباحث سیاست‌گذاری، حمایت سخاوتمندانه خانواده فلورنس و رابرت کافمن امکان‌پذیر شده است

درباره نویسنده

مایکل نایتز (fa/experts/maykl-naytz-0/)

مایکل نایتز هموند جیل و جی برنشتاین در انستیتو واشنگتن و کارشناس امور نظامی و امنیتی عراق ایران و کشورهای خلیج فارس است او مقیم بوستون است و یکی از بنیانگذاران پلتفرم «شبه‌نظامیان زیر ذره‌بین» که تحلیل‌های عمیق از تحولات مربوط به شبه‌نظامیان تحت حمایت ایران در عراق و سوریه ارائه می‌کند

دکتر نایتز بارها به عراق یمن و کشورهای خلیج فارس سفر کرده و به طور منظم در خصوص سیاست‌گذاری‌های دولت ایالات متحده کمیته‌های کنگره و افسران نظامی آمریکا در امور امنیتی منطقه سازمان‌های نظامی و امنیتی محلی در عراق کشورهای خلیج فارس و یمن فعالیت داشته است

و دکترای خود را از کالج کینگ لندن دریافت

ولادیمیر وان ویلگن‌بورگ (fa/experts/wladymyr-wan-wylgnbwrg/)

ولادیمیر وان ویلگن‌بورگ از نویسندگان کتاب جدید «کردهای شمال سوریه: حکمرانی تنوع و درگیری‌ها» است او با بخش انجمن فکره همکاری دارد

دھورا مارگولین (fa/experts/dwwra-margwlyn/)

دھورا مارگولین هموند بلومنستاین-روزنبوم در انستیتو واشنگتن است

اندرو جی تابلر (fa/experts/andrw-jy-tablr/)

اندرو جی تابلر هموند

RECOMMENDED

BRIEF ANALYSIS

The Iraqi Political System's Legitimacy Problem: Low Expected Turnout for Provincial Elections

دسامبر ۲۰۲۳ ۱۳

♦
Hiwa Abdullah Hussein

(/policy-analysis/iraqi-political-systems-legitimacy-problem-low-expected-turnout-provincial)

تحليل کوتاه

درک احکام سیاستزده دیوان عالی فدرال عراق

۱۳ دسامبر ۲۰۲۳

♦
سلین اویسال

(fa/policy-analysis/drk-ahkam-syastzdh-dywan-aly-fdral-raq/)

BRIEF ANALYSIS

Why a West Bank Front Has Not Opened So Far

دسامبر ۲۰۲۳ ۱۳

♦
Neomi Neumann

(/policy-analysis/why-west-bank-front-has-not-opened-so-far)

TOPICS

(fa/policy-analysis/trwrysm/) تروریسم

(fa/policy-analysis/nzamy-w-amnyty/) نظامی و امنیتی

REGIONS & COUNTRIES

(fa/policy-analysis/swryh/) سوریه

(fa/policy-analysis/raq/) عراق

(fa/policy-analysis/ayran/) ایران